

с Константином и са историјом, која каже, да су вислански Гети, које су и Готима називали, а који су Словени били, под Алариком (403—406) владали у римској Далмацији и помогли аутохтонијем Словенима, да се ослободе римскога господства разрушивши у својој разјарености многе градове а међу њима и Епидавар.

И археологија, кад би била у дослуху са историјом, засвједочила би аутохтонију Срба, али овако, како се данас обрађује, ради противно томе, јер стоји на стаповишту досељења. Археологија може само онда бити истинита, кад се слаже са правом а не са грађеном историјом, која не има никаква научна основа.

Грчке и римске старине веома је лако разазнати, јер већином имају грчки и латински натпис. Старине без натписа обично се приписују свакоме другоме народу само не Словенима. Тако се старине, што су недавно ископане на Гласиначком Пољу у Босни, приписују несловенскоме народу Илирима. Ту су ископане токе исто онакове, какове Босанци и други Срби и дан данас носе; нађен је анџар исто онакав, каква предочују средњовјековне слике и каква Срби и данас употребљавају; нађена су три копља, која су древни Трачани *coridae* а Македонци *сарисба* (*zareza*) називали

* * *

С. Конџар

К И Т О В И

Од свију морских животиња ни једне нису тако имале великог уплива на откривање земаља и мора, за тим на трговину и бродарство, као што су имале неке врсте животиња, које се зову једним именом: *китови*. Китови живе у свима морима на целој нашој земљи, по томе су прави космополити! Та они се не плаше ни хладнога севера ни југа, него јуре чак далеко према половима у тамошње, у лед и снег увијене крајеве, а тако исто наћи ћемо некоје њихове врсте и у тропским морима. Тако су китови све ловце, који њих траже, провели по свима морима!

Китови су велике и доста неспретне животиње, јер бива да их бура као оно морске лађе избаци на обалу; тако су се људи први пут с њима на копну упознали. Када су их пак људи распорили и нашли у њима многе корисне ствари, тада су се усуђивали ићи и на дебело море и тамо их нападати и хватати.

У Азији су први радили то још одавна Кинези, у Америци Ескимоси и Индијанци на северозападној обали. Но ти народи пису се сувише далеко на дебело море упуштали за китовима.

У Јевропи као да су Норвежани и Баски били први и најстарији ловци на китове. То што се знаде, да су Норвежани одавно били одважни морнари и пркосили и највећим опасностима на мору, биће да је отуд, што су се у томе извезбали ловећи китове, јер је тај посао и врло тежак и врло опасан. Норвежани су на тај начин били на мору као да су код куће, те су откривали и насељавали и најдаље земље.

Но ипак као да су Баски (и француски и шпански), први били, који су редовно ишли у лов на китове, те отуд имали велике користи. Баски су у

средњем веку били највештији ловци китова. Када је китова почело нестајати у морима баскиским, ишли су Баски у мора северно од Енглеске, Шотске и на послетку чак и до Исланда. Становници тих земаља научили су од Баска како треба ловити китове.

Баски су највише ловили китове у 14 и 15 веку. Тада је њихов лов био у цвету. За њима су дошли Енглези и још одважнији њихови ривали Холандези, који су почевши од краја 16 века изапињали читаве флоте лађа и рибара на север. Холандези ловећи китове наишли су први пут год. 1596 на велику земљу Шпицберген, коју су испитали и дознали, колика је, какви су јој њени многобројни заливи, полуострва и острва унаоколо. Када су Холандези први пут дошли до Шпицбергена, тако је било тамо много китова, да је море све кипило од њих; тада се китови нису ни мало плашили и са свим, без икаквог зазора, долазили су до лађа, где су их ловци доста лако тукли; тако су Холандези добијали силну сланину, рибију маст и фишпан, и лов на китове код Шпицбергена био је за Холандезе прави рај.

Због многобројних китова на северу Холандези су добро смислили, те су населили на северу своју знамениту насеобину Шмеренберг, у којој је за време лова на китове бивало на стотине лађа и на хиљаде морепловаца, трговаца и занатлија, тако да су многи питали: шта више вреди за светску трговину, или та велика северна насеобина, која је цела ударала на рибњу маст, или Батавија, која је у исто доба у источној Индији подигнута, и у којој се продају само мириси и зачини?

Неки холандески ловац на китове, по имену